

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Fra Stabburstrappa	side	2
Hva skjer?	side	3
Feststemning ved steinhoggermuseet og Steinbra	side	4
Lysvandring langs Alnaelva 14. oktober	side	5
Lansering av årbok, årsmøte og feiring av 40-årsdag	side	6
Æresmedlemskap	side	7
Johan Sverdrup: Stor politiker med liten villavei på Økern	side	8
Referat fra årsmøtet 2021	side	11
Årbok 2021	side	12

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Returadresse:

Groruddalen Historielag
Postboks 37 Grorud
0905 OSLO

Besøksadresse:

Stabburet Nordtvet gård
Gårdsveien 1 - 3

Kontortid:

Kontoret er åpent første
onsdag hver måned.
kl. 12.00 - 14.00
Telefon: 22 16 48 85
E-post: post@grohi.no
Hj.side: www.grohi.no
Org.nr 989 556 924
Bankkonto nr: 7877 08 52381
Vipps nr: 22102

AkersDølen's redaksjon:

Kristian Skaane
Sigrun Opheim
Kari Brun Wisløff

STYRET

Leder og ansv.red.:

Dan Brovold

Nestleder:

Geir Nordhus

Sekretær:

Kari Brun Wisløff

Styremedlem/Webmaster:

Kristian Skaane

Styremedlemmer:

Guri E. Bramness
Anne Finhammer
Anne Fikkan
Harald Olsen

Varamedlem:

Katrin Meløy

Bokføring:

Øyvind Ragnar Bjørklund

Produksjon:

Gjerholm Design

På Stabburstrappa

**Kjære medlemmer av Groruddalen Historielag,
årsmøtet for året 2021 er nå avholdt.**

**Møtet gikk raskt unna da årsmøtepapirene var
utsendt via denne medlemsavisa lenge før.
Grunnen til at møtet (se omtale i dette nummeret.)
ble arrangert så seint er jo viruset som har herjet
med oss i lang tid..**

Rett etter årsmøtet ble det lansering av vår årbok for 2021,
den 34 i rekken (se omtale i dette nummeret).

Historielaget er en frivillig organisasjon som blant annet har tatt
på seg oppgaven med å dokumentere historiske hendelser fra
Groruddalen og samle dem i årbøker. Vi har fortsatt en ambisjon
om å utgi en ny årbok hvert år fremover.

Vår redaksjonskomite gjør en stor jobb for å få dette til, men
uten at vi får bidrag fra artikkelforfattere blir det ingen årbøker.
Så ta pennen fatt og skriv en historie om en hendelse, person
eller noe annet fra Groruddalen.

Vi ønsker oss bidrag om oppveksten i våre drabantbydeler fra
de som opplevde det fra 1970 til i dag.

Dette er også viktig for historien om dalen og bør dokumen-
teres. Vi takker bydelene Alna, Bjerke, Grorud og Stovner for
den årlige støtten vi får til dette arbeidet.

Årboka selges fra Norli bokhandel på Grorud senter og Ark på
Stovner senter. Som dere vet, er dette en flott julepresang.

I høst hadde vi igjen suppeutdeling og en liten konkurranse i
Alnaparken i forbindelse med Lysvandring ved Alnaelva.
Her ble det utdelt atskillig liter med suppe noe dere kan lese
om i dette nummeret.

Da benytter jeg anledningen til å takke for et spesielt år med
lite aktivitet fra historielaget side.

Ønsker dere alle et riktig godt nytt år.

Groruddalen Historielag
Dan Brovold, leder

Hva skjer?

Aktiviteter 2022

Årsmøte 2022: Dato: 22. mars kl. 19:00 / Sted: Nordtvet Gård
Innkalling og dokumenter sendes ut i AkersDølen nr 1. Kommer januar/februar 2022
Arrangementet vil også annonseres i Akers Avis Groruddalen.

Utendørsgudstjeneste / vandring: Dato: 26. mai kl. 12:00 / Sted: Liastua i samarbeid med Høybråten, Fossum og Stovner menighet. Servering av vafler ca. kl 13:00, vandring med Jan Arne Tangerud på Oldtidsveien over Gjelleråsen/Pilegrimsleden ca. kl 13:30.

Lokalhistorisk vandring på Økern med Anne Fikkan: Dato: 9. juni. Tidspunkt kommer.

Lokalhistorisk vandring på Furuset med Harald Olsen: August/september.
Tidspunkt kommer.

Det tas forbehold om endringer i programmet! Følg med på nettsiden www.grohi.no

GRASROTANDELEN

Spiller du med Norsk Tipping og ønsker du å støtte oss med grasrotandelen din?

Da kan du sende en SMS til nr **60000** med teksten:

Grasrotandelen 989556924 Tusen takk!

Husk å melde adresseforandring ved flytting!

Vi får ofte medlemsblader i retur fordi ny adresse er ukjent for posten. Endring gjøres enkelt ved å sende en e-post til **post@grohi.no**

v:pps

Ønsker du å sende oss en pengegave til vårt arbeid?

vipps gjerne til 22102

Merk betalingen med hva det gjelder; støtte, gave, etc.

Tusen takk!

Søndag 15. august var det feststemning i hagen rundt steinhoggermuseet og Steinbra

Folk strømmet til hele dagen for å være med på moroa. Det er fremdeles noen koronarestriksjoner, og dessverre kom ingen steinhoggere fra utlandet i år heller.

Av Kari Brun Wisløff

Men klangen av hogging mot stein lå der som en fin lydeffekt, og barn og voksne kunne prøve seg som skulptører.

Festivalen åpnet med Groruddalen Arbeiderkor og Birgit Jøklung med sitt steinhoggertablå.

Det var omvisning i Grorud kirke, Karen Røise Kielland holdt foredrag om stein, Rolf Raddis Band underholdt og til slutt var det trekning av gevinster. Steinhoggermuseet var åpent og ble godt besøkt. Og de mange bodene med husflidvarer ble flittig besøkt.

Hele tiden skinte sola og køen inn til Steinbra for kaffe og mat var konstant. Det samme var kampen om sitteplasser. Men det går også an å sitte på trapper og i gresset. All ære til arrangørene. Dette er et arrangement å være stolt av.

Birgit Jøklung og Groruddalen Arbeiderkor.

Kirsten Berrum, en av initiativtakerne.

Mange mennesker på festival.

Lysvandring langs Alna

14. oktober

Det var Hege Ajer Petterson fra Furuset som ble trukket ut som vinner av Groruddalen Historielags konkurranse ved Lysvandringen langs Alnaelva. Hun fikk årbøker i premie.

For første gang skulle jeg være med på å stå på stedet hvor Groruddalen Historielag hadde sin stand.

✚ Av Kari Brun Wisløff

Så dette blir ikke en reportasje om lysvandring langs Alna, men om hvordan det hele ble opplevd fra et ståsted. Jeg ankom avtalt sted da dag var i ferd med å bli natt. Da hadde Harald Olsen allerede montert campen. Og det var imponerende. Levegg og tak var montert,

alt som trengtes på plass. Stoler, bord, gryter, en selvlaget rocket stove, aggregater til lys i taket og til projektor for fremvisning av bilder til quizz m.m. Og så begynte folk å komme. I løpet av kvelden delte vi ut gratis 18 liter med suppe servert i pappkrus. Det var stemningsfullt med lyssatte stier i høstmørket og en halvmåne som ville være med å lyse opp. Folk fortalte om en fin vandring, og særlig hadde lysspillet på Hølaløkka gjort inntrykk. Botimot kl. 22 dabbet det hele av og moroa var over.

Lansering av årbok, årsmøte og feiring av 40-årsdag 2021

Referat fra årsmøtet er å finne i dette heftet.

Av Kari Brun Wisløff

Over 30 fremmøtte ble ønsket velkommen av historielagets leder, Dan Brovold. Han lovet oss marsipankake i kaffe-pausen, og foranledningen var at

Groruddalen Historielag ble stiftet for 40 år siden.

I løpet av den tiden er det gitt ut 34 årbøker, og det er til å være litt stolt av. Redaksjonen ved leder Jan Arne Tangerud ble nevnt og takket. Alle bidragsyterne ble også takket og nye ønsket velkommen.

To bidragsytere presenterte sine artikler.

Anne Fikkan

Spanskesyken – vår forrige pandemi

På grunn av fattigdom, dårlig ernæring og dårlig helsestell fikk spanskesyken svært alvorlige konsekvenser. 15000 mistet livet, nå foreløpig under 900. Interessant og skremmende foredrag.

Tor Paulsen

Fra Solbakken til rennesteinen

En trist beretning om en mann som vokste opp i Groruddalen i relativt trygge kår, og som endte som lasaron og uteligger. Han huskes fremdeles, i Årvollveien 25 ligger Ervalds arbeidssenter, oppkalt etter han.

Og marsipankaken smakte aldeles flott.

Æresmedlemskap

Tidligere nestleder, nå styremedlem Kristian Skaane ble på årsmøtet (27.10.2021) utnevnt til æresmedlem av Grovuddalen Historielag for sitt mangeårige virke for laget.

✚ Av Kari Brun Wisløff

Noen av de tingene Kristian gjør:
styremedlem, web-master, ansvarlig for nettbutikk og fakturering, medlemsregister og medlem av årbok komiteen.

Vi takker Kristian så langt og håper han fortsetter å glede laget i mange år fremover.

Styret

Bli medlem

Kjenner du noen som ønsker å bli medlem i historielaget?

På hjemmesiden finnes det nå en egen knapp på hovedsiden som sender deg rett til skjema for innmelding.

Årskontingent kr 175,-

Kontingent

Medlemmer som ikke hadde betalt kontingenten ved utsendelse av dette medlemsbladet har fått en liten notis på fronten av bladet hvor man henstilles om å betale kontingenten innen årets utløp. De som velger å ikke betale vil bli strøket som medlem i januar 2022.

Johan Sverdrup: Stor politiker med liten villavei på Økern

Parlamentarismens far har en tilknytning til Groruddalen. Det er ikke noen tilfeldighet at man valgte Sverdrup da de nye villaveiene på Økern skulle få navn på 1920-tallet. Han bodde her; det vil si på Nordal gård, i sin storhetstid. Denne artikkelen forteller kort om ham, livet hos oss og viser et merkelig maleri av denne gården.

 Av Anne Fikkan

Politikeren

Johan Sverdrup ble født på Jarlsberg Hovedgård 30. juli 1816. Han ble jurist og overrettssaksfører i Larvik, men startet på en politisk karriere samtidig. Etter to år som ordfører, ble han valgt inn på Stortinget i 1851. Fra 1859 utpekte Stortinget ham som hypotekbankdirektør, så han la ned sakførerpraksisen og flyttet til løkken Solheim i Vestre Aker og representerte Akershus Amt på Stortinget frem til han ble statsminister i 1884.

Men Kristiania vokste og utvidet sin bygrense. I 1878 ble Solheim (nå Nobelsgate 33) ble «spist» og Sverdrup kjøpte Nordal gård i Østre Aker for å beholde Stortingsplassen fra Akershus.

Også i Aker var han politisk aktiv ved siden av arbeidet som hypotekbankdirektør og statsrevisor – Stortinget var samlet bare noen uker i året. Han var medlem av Herredsstyret og formannskapet i mesteparten av den tiden han bodde i kommunen, og var en periode vise-ordfører.

Men det er som banebrytende rikspolitiker vi husker ham. Mest kjent er han for å ha tvunget gjennom parlamentarismen i Norge i 1884; det vil si at regjeringen sitter så lenge flertallet for nasjonalforsamlingen tillater det. Det er altså Stortinget Regjeringen er ansvarlig overfor, ikke Kongen. Sverdrup var en sterk person og stor strateg som manøvrerte i et vanskelig landskap både i Stortinget og i forhold til kongemakten. Partiet Venstre ble også dannet dette året som landets første, med Sverdrup som en av frontfigurene.

26. juni 1884 ble Johan Sverdrup statsminister. Norge var ikke større enn at han også ble sjef for Marineministeriet og senere Armédepartementet. Det var en krevende politisk tid, også internt i det nye partiet. Sverdrup klarte ikke å holde det samlet og partiet ble splittet i Rene Venstre og Moderate Venstre. Selv tilhørte han den moderate fløyen. 12. juni 1889 ble han kastet som statsminister i en avstemning der den radikale delen av

nstre og Høire gikk sammen mot ham. Da var han blitt 73 år og hadde 33 år på Stortinget og fem år i Regjering bak seg.

Mannen på Nordal gård

Sverdrup slet med økonomien det meste av sitt politiske liv. Når Stortinget var samlet, måtte han ha leilighet i Kristiania også. Det medførte ekstra utgifter. De fire sønnenes utdannelse kostet. Det gjorde også medisiner og selskapseligheten på Økern. For Johan Sverdrups økonomi var katastrofal, særlig etter at sykdom tvang ham til å si fra seg statsrevisor- og hypotekbankvervene. Gamle lån ble avløst av nye. I 1880 tok 38 politiske venner initiativ til en innsamlingsaksjon – det hjalp en stund. For Sverdrup var sliten, bekymret og syk etter de mange årene i politikken.

Allerede i 1881 var han så dårlig at han måtte bruke stokk og si fra seg vervet som stortingspresident. Det var gikten som plaget ham. Han hadde så vondt at han tidvis måtte bære ham opp trappene til Stortinget.

Gården Nordal var et fristed. Her var det hus, hage og et lite gårdsbruk. Halvdan Koht forteller i biografien om Sverdrup at det første han gjorde da han fikk statsministerlønn, var å stelle og plante i hagen. Han var opptatt av hestene og kyrne; hunden, katten og kanarifuglen Didrik. Så var han hjemmekjær og hadde en utstrakt selskapselighet.

Han og konen, ungdomskjæresten Karolina, hadde seks barn som vokste opp; fire gutter og to jenter. Guttene ble alle jurister. Den ugifte datteren,

Nordal gård malt av Oscar Ambrocious Castberg (1846-1917). Eier: Oslo Museum, byhistorisk samling. Maleriet er ikke datert, men Castberg malte de fleste landskapsbildene sent i livet. Til venstre i maleriet ser vi så vidt Løren skole og den tilhørende låven. Veien bak våningshuset er trolig bakken opp til Økern hovedgård. Men åsen i bakgrunnen har fått voldsomme dimensjoner.

Elisabeth, stelte huset etter at moren døde i 1883. Og sønnen Jacob hjalp ham i andre gjøremål. Ellers hadde de en bestyrer til gårdsbruket, en stuepike, en kokke og en gårdsarbeider boende.

I tiden etter avgangen som statsminister i 1889 var Johan Sverdrup nedbrutt. Økonomien var mer bekymringsfull enn noensinne. Gode venner hjalp ham med stadig nye lån. Likevel stilte han til valg på Stortinget i 1891, denne gang fra Stavanger. Han lyktes i å bli valgt, og tok sammen med datteren inn på Søstrene Scheens hotell i Kristiania for å kunne møte. Men midt i januar fikk han en

kraftig influensa som tok de siste kreftene – 17. februar døde han.

Et monument ble reist over ham på Vår Frelsers Gravlund. Og vi fikk en villavei.

Kilder:

Johan Sverdrups virke er beskrevet i alle norske historiebøker. Norsk biografisk leksikon og Stortingets historiske biografi gir detaljerte beskrivelser om hans politiske liv og virke. Halvdan Kohts trebindsbiografi fra 1925 gir også en utførlig beskrivelse av Sverdrups liv utenfor politikken.

Våningshuset på Nordal gård fotografert i 1953. Eier: Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek. Dette er huset slik de eldste på Økern husker det. Gateadressen var Økernveien 147. Det lå altså rett nedenfor gamlehjemmet, der det er bilbutikk i dag.

Referat fra Årsmøtet i Groruddalen Historielag

På 40-årsdagen for stiftelsen, 27.oktober 2021

Tilstede fra styret: Dan, Geir, Anne og Anne, Harald, Kari.

Fra redaksjonen: Jan Arne og Fridthjof

Antall tilstede totalt: 30

Før årsmøtet ble satt fortalte Jan Arne Tangerud kort om historielagets første 40 år.

Anne Finhammer holdt en kort apell om å skrive bidrag til årboka.

Saksliste:

1. Innkalling

Er årsmøtet lovlig innkalt? Det ble vist til at det er annonsert flere ganger i Groruddalen/Akers Avis, og at siste nummer av AkersDølen inneholdt de nødvendige papirer

Kommentarer: Ingen kommentarer. Årsmøtet ble lovlig satt.

2. Valg av møteleder og referent

Dan Brovold innstilte seg selv og nestformann Geir Nordhus til henholdsvis møteleder og referent. Dan og Geir ble valgt ved akklamasjon.

Det ble ikke valgt protokollunderskrivere i år.

3. Styrets beretning for 2020

Dan viste til at beretningen er blitt sendt ut. Han viste til at vi har vært gjennom et spesielt år og ba om at styrets beretning for 2020 ble godkjent.

Årsberetningen ble godkjent ved akklamasjon.

4. Regnskap 2020

Resultatet for regnskapsåret 2020 er at vi gikk i minus med 2244,81 kroner.

Foreningens økonomi er god. Dan ba om at regnskapet ble godkjent.

Det ble gjort ved akklamasjon

5. Budsjett 2021

Et forslag om en skisse til virksomhet ble presentert av Dan. Dette ble godkjent.

6. Valg

Forslag fra formannen: Vi hopper over et år, og lar styret sitte uforandret til neste årsmøte. Dette ble godkjent

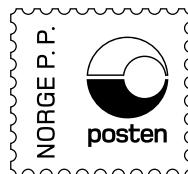
7. Eventuelt

Nytt æresmedlem. Kristian Skaane ble utnevnt i styremøtet 18.10.2021 og presentert med begrunnelse for utnevnelser av formannen. Dessverre var han ikke tilstede for å ta i mot æresmedlemskapet, men vil få det fysiske beviset på æresmedlemskapet på neste styremøte.

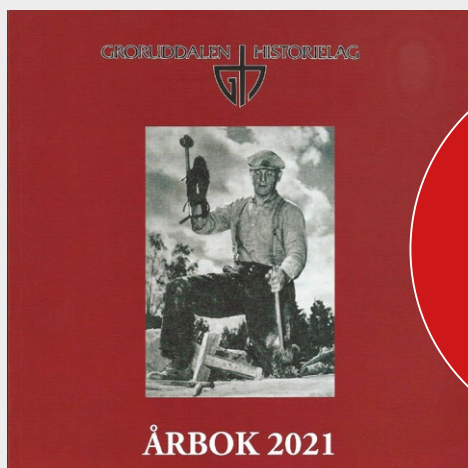
Etter årsmøtet ble det feiret med jubileumskake, før vi gikk over til presentasjon av årboka for 2021.

Foredragsholdere var Anne Fikkan og Tor Paulsen

Returadresse: Groruddalen Historielag, Postboks 37 Grorud, 0905 OSLO

NÅ ER DEN HER

Kun kr
200,-

**Benytt anledningen til
å kjøpe gave til deg selv
eller andre i dag.**